

July 2005

เมื่อครูสอนดนตรีระดับประถมศึกษาลงมือทำงานวิจัยในชั้นเรียน

อรุณา อัญญาวัชร

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

อัญญาวัชร, อรุณา (2005) "เมื่อครูสอนดนตรีระดับประถมศึกษาลงมือทำงานวิจัยในชั้นเรียน," *Journal of Education Studies*: Vol. 34: Iss. 1, Article 6.

DOI: 10.58837/CHULA.EDUCU.34.1.6

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol34/iss1/6>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

เมื่อครูสอนดนตรีระดับประถมศึกษา ลงมือทำงานวิจัยในชั้นเรียน

อรนุชา อัญญาวัชระ

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการมุ่งแก้ปัญหาที่เกิดจากการค้นพบโดยครูผู้สอนที่ได้กระทำอยู่เป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอน หลักสูตร กิจกรรม พฤติกรรม ฯลฯ ที่ผู้สอนเห็นว่าเป็นปัญหาและต้องการจัดให้ปัญหานั้นหมดไป หรือต้องการทำให้ดีขึ้น จึงได้นำเอากระบวนการวิจัยมาดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยศึกษาทดลองและปรับปรุงพัฒนาไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งบรรลุเป้าประสงค์ที่ต้องการ ดังนั้นอาจกล่าวสรุปได้ว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาทดลองที่จัดกระทำโดยครูผู้สอนและนำผลทดลองที่ได้มาใช้โดยครูผู้สอนอีกเช่นกัน การวิจัยในลักษณะนี้จึงเหมาะกับครูผู้สอนทุกคนและทุกวิชาเป็นอย่างยิ่ง เพราะทำให้ครูผู้สอนค้นพบวิธีการแก้ปัญหาและยังช่วยให้ครูผู้สอนได้พัฒนาตนเองอีกระดับหนึ่ง นับว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นหัวใจสำคัญอีกประการหนึ่งของครูผู้สอนก็ได้

หน่วยงานวิจัยของโรงเรียนสาธิตจุฬาฯ ฝ่ายประถม ได้ดำเนินการจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียนภายใต้โครงการ วพร. หรือโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้อันทั้งโรงเรียน ให้กับคณาจารย์ของโรงเรียนที่สนใจทำงานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำผลของการวิจัยมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและในการวิจัยครั้งนี้ไม่ใช่เป็นการวิจัยเฉพาะครูประจำชั้นตามที่เข้าใจ หากแต่เป็นการวิจัยสำหรับครูทุกคนและทุกวิชาที่จัดการเรียนการสอนอยู่เป็นประจำ ดังนั้นเมื่อได้รับความรู้จากการประชุมอบรมเรื่องดังกล่าว ทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะทำการศึกษาแนวการจัดการเรียนการสอนตามแนว วพร. ในวิชาดนตรีบ้างเพื่อนำผลของการวิจัยที่ศึกษามาทำการปรับปรุงแนวการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและนำไปใช้ในโอกาสต่อไป จึงได้นำเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีรีคอร์เดอร์ โดยใช้โน้ตสากลด้วยวิธีผสมผสานการอ่านโน้ตกับการร้องโน้ตกับการร้องโน้ตในชั้นเรียนตามแนวคิดและทฤษฎีจากงานวิจัยของอรุณา อัญญาวัชระ (๒๕๔๕) ที่ได้ทำการวิจัย การนำเสนอแบบฝึกทักษะการเป่ารีคอร์เดอร์โดยใช้โน้ตสากลด้วยวิธีผสมผสานการอ่านโน้ตกับการร้องโน้ตมาทำการศึกษาและพัฒนาตามแนวกระบวนการวิจัยของ วพร. (๒๕๔๖) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานของ วพร. ๑๑ ขั้นตอน ดังนี้

๑. ตัดสินใจเลือกกลุ่มเป้าหมาย
๒. ศึกษาปัญหาของนักเรียน
๓. ทำแผนการสอนระยะยาว
๔. เลือกหน่วยการเรียนรู้
๕. เขียนแผนการสอน

๖. ตรวจสอบและปรับปรุงแผนการสอน
 ๗. ดำเนินการสอนตามแผน
 ๘. ทำบันทึกหลังสอน และประเมินการสอนของตนเอง
 ๙. ปรับปรุงและพัฒนาแผนการสอนครั้งต่อไป
 ๑๐. ประเมินผล และสร้างข้อสรุป (หลังจบหน่วยการเรียนรู้)
 ๑๑. เขียนรายงาน
- จากขั้นตอนการดำเนินงาน ๑๑ ขั้นนี้ เมื่อนำมาจัดการเรียนการสอนทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีรีคอร์เดอร์ โดยใช้โน้ตสากลด้วยวิธีผสมผสานการอ่านโน้ตและการร้องโน้ตดังกล่าวแล้ว ทำให้ครูผู้สอนมองเห็นปัญหาในขณะสอน จากนั้นทำการจดบันทึกไว้หลังจากการสอนเสร็จสิ้นลง ต่อจากนั้นจึงได้คิดค้นวิธีการแก้ปัญหาเพื่อนำมาปรับแก้ในช่วงเวลาต่อไปตามตัวอย่างแผนการสอนต่อไปนี้

ตัวอย่างแผนการสอนเดิมที่ยังไม่ได้ปรับแก้

แผนการสอนทักษะการเป่ารีคอร์เดอร์
โดยใช้โน้ตสากลด้วยวิธีการผสมผสานการอ่านโน้ตกับการร้องโน้ต

แผนการสอนที่ ๑

เรื่อง วิธีการจับและวิธีการเป่ารีคอร์เดอร์
แนวคิด

รีคอร์เดอร์เป็นเครื่องดนตรีสากลที่จัดอยู่ในตระกูลเครื่องลมไม้ ในการเป่าจะนำโน้ตสากลมาเป็นแบบฝึก และมีวิธีการจับโดยให้มือซ้ายอยู่ส่วนบน มือขวาอยู่ส่วนล่าง เวลาเป่าจะใช้ลมเป่าออกมาเบาๆ โดยให้ออกเสียงทุ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. นักเรียนสามารถร้องโน้ตบันไดเสียงซีเมเจอร์ทั้งขาขึ้นและขาลงได้ถูกต้อง
๒. นักเรียนสามารถร้องโน้ตจากการฟังเสียงเปียโนได้ถูกต้อง
๓. นักเรียนสามารถร้องเพลงเธอและฉันได้ถูกต้องตามจังหวะและทำนอง
๔. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวร่างกายประกอบจังหวะเพลงเธอและฉันได้
๕. นักเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของรีคอร์ดอร์
๖. นักเรียนสามารถจับรีคอร์ดอร์เป่าอย่างถูกวิธี

เนื้อหา

รีคอร์ดอร์เป็นเครื่องดนตรีที่มีวิวัฒนาการมาแต่โบราณ สร้างขึ้นในตอนปลายศตวรรษที่ ๑๔ ถือกำเนิดขึ้นในประเทศอังกฤษ รีคอร์ดอร์นั้นจัดเป็นเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าลม

ไม่ในตระกูลขลุ่ย ในสมัยโบราณรีคอร์ดอร์เป็นที่นิยมมาก ต่อมาหมดความนิยมไปเนื่องจากมีเสียงเบามาก แต่ในปัจจุบันรีคอร์ดอร์กลับถูกนำมาใช้เป็นอุปกรณ์ในการเรียนดนตรีเพราะเป็นเครื่องดนตรีสากลที่มีราคาถูก มีคุณภาพของเสียงที่สามารถบรรเลงแสดงออกถึงความสวยงามทางดนตรีได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้สำหรับฝึกฝนในขั้นพื้นฐานได้เป็นอย่างดี

ในการจับรีคอร์ดอร์เป่านั้น เราใช้มือซ้ายจับอยู่ส่วนบนและมือขวาจับอยู่ส่วนล่าง โดยใช้ปลายนิ้วข้อที่ ๑ ปิดเปิดรู และในมือซ้ายใช้นิ้วโป้ง นิ้วชี้ นิ้วกลาง และนิ้วนางปิดเปิดรู ไม่ใช้นิ้วก้อย ส่วนมือขวาใช้นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วก้อย สำหรับนิ้วโป้งให้วางไว้ใต้รูที่ ๔ เพื่อใช้รองรับน้ำหนักรีคอร์ดอร์กันรีคอร์ดอร์ตก ในการเป่าจะใช้ลมจากปากค่อยๆเป่าให้ลมออกมาเบาให้ได้เสียงทุ้ม หากใช้ลมเป่าแรงเกินไปจะได้เสียงที่ไม่ถูกต้องคือเสียงแหลมไม่น่าฟัง

เพลงเธอและฉัน

ทำนอง - เนื้อร้อง ธิพร พุฒหอมธรรม

กิจกรรมวิธีสอน

๑. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนร้องโน้ตบันไดเสียงซีเมเจอร์ทั้งขาขึ้นขาลง เป็นการเตรียมพร้อมในการเรียน

๒. ครูฝึกทักษะการฟังโดยให้นักเรียนฟังเสียงโน้ตในจังหวะทำนองจากการที่ครูเล่นเปียโนให้ฟังทีละวรรค แล้วร้องตามเสียงที่ได้ยินทีละวรรค

๓. ครูให้นักเรียนฟังเพลงเธอและฉัน ๑
เที่ยวแล้วจึงอ่านเนื้อเพลงพร้อมกัน

๔. ครูกับนักเรียนร่วมกันร้องเพลงเธอ
และฉัน ๒ เที่ยว

๕. ครูให้นักเรียนสำรวจโน้ตเพลงเธอและ
ฉันโดยการอ่านในใจ

๖. ครูให้นักเรียนทุกคนอ่านโน้ตเพลงเธอ
และฉันเอง โดยครูคอยแก้ไขข้อผิดพลาด

๗. ครูกับนักเรียนร่วมกันอ่านโน้ตและร้อง
โน้ตเพลงเธอและฉัน ๒ เที่ยว

๘. ครูแบ่งนักเรียนเป็น ๒ กลุ่ม โดยให้กลุ่ม
ที่ ๑ ร้องเพลง กลุ่มที่ ๒ ร้องโน้ต และเมื่อจบทั้ง
สองกลุ่มสลับกันร้องเพลงและร้องโน้ต

๙. ครูสาธิตเคลื่อนไหวร่างกายประกอบ
จังหวะในเพลงเธอและฉัน

๑๐. ครูนำนักเรียนเคลื่อนไหวร่างกาย
ประกอบเพลงเธอและฉัน ๒ เที่ยว

๑๑. นักเรียนร้องเพลง ร้องโน้ตและเคลื่อนไหว
ร่างกายเพลงเธอและฉันโดยครูเป็นผู้ควบคุม
จังหวะให้

๑๒. ครูแนะนำเครื่องดนตรีรีคอร์เดอร์ให้
นักเรียนรู้จัก พร้อมกับอธิบายประวัติพอสังเขป

๑๓. ครูสาธิตวิธีการจับรีคอร์เดอร์ นักเรียน
ปฏิบัติตาม

๑๔. ครูสาธิตการเป่ารีคอร์เดอร์อย่างถูกวิธี
ด้วยการเป่าเสียงทุ

๑๕. นักเรียนจับรีคอร์เดอร์ เป่าเสียงทุอย่าง
ถูกวิธี ภายใต้การควบคุมของครู

๑๖. ครูกับนักเรียนร่วมกันสรุปและอภิปราย
บทเรียน

สื่อการสอน

๑. แผนภูมิโน้ตบันไดเสียงซีเมเจอร์ห้าขั้น
และซาลง

๒. แผนภูมิเพลงเธอและฉัน

๓. เปียโน

๔. รีคอร์เดอร์

๕. บัตรคำ / กระเป๋าหนังสือ

วัดและประเมินผล

๑. สังเกตการร้องโน้ตบันไดเสียงซีเมเจอร์

๒. สังเกตการร้องโน้ตจากการฟัง

๓. สังเกตการร่วมกิจกรรมการร้องเพลง
และการเคลื่อนไหวร่างกายประกอบจังหวะ

๔. ทดสอบการร้องโน้ตกับการร้องเพลง
เธอและฉันพร้อมๆกันของนักเรียน ๒ กลุ่ม

๕. สังเกตการมีส่วนร่วมในการสรุปและ
อภิปรายบทเรียน

๖. ทดสอบการจับและการเป่ารีคอร์เดอร์
ของนักเรียนที่ละกลุ่ม

การบันทึกหลังการสอน ในด้านปัญหาที่ เกิดขึ้นพร้อมข้อแก้ไข

กิจกรรมข้อที่ ๒ กำหนดไว้ว่า

ครูฝึกทักษะการฟังโดยให้นักเรียนฟังเสียง
โน้ตในจังหวะทำนองจากการที่ครูเล่นเปียโนให้
นักเรียนฟังทีละวรรค แล้วร้องตามเสียงที่ได้ยิน
ทีละวรรค

ปัญหาที่เกิดขึ้น

ครูฝึกทักษะการฟังโดยให้นักเรียนฟังเสียง
โน้ตในจังหวะทำนองจากการที่ครูเล่นเปียโนให้
ฟังทีละวรรค วรรคละ ๑ เที่ยวแล้วจึงร้องตาม
เสียงที่ได้ยินทีละวรรค นักเรียนไม่สามารถทำได้

ข้อแก้ไข

ครูฝึกทักษะการฟังโดยให้นักเรียนฟังเสียง
โน้ตในจังหวะทำนองจากการที่ครูเล่นเปียโนให้

ฟังทีละวรรค วรรคละ ๒ เที้ยวแล้วจึงร้องตาม เสียงที่ได้ยินทีละวรรค

ผลที่ได้

เมื่อได้นำไปแก้ไขและทดลองใช้กับนักเรียน ห้องอื่นๆ และห้องเดิมในชั่วโมงต่อไป พบว่า นักเรียนสามารถทำได้ดี

กิจกรรมข้อที่ ๘ กำหนดไว้ว่า

ครูกับนักเรียนร่วมกันอ่านโน้ตและร้องโน้ต เพลงเธอและฉัน ๒ เที้ยว

ปัญหาที่เกิดขึ้น

ครูกับนักเรียนร่วมกันอ่านโน้ตและร้องโน้ต เพลงเธอและฉัน ๒ เทยวนั้นน้อยไป เมื่อครู นำไปใช้ต่อเนื่องในกิจกรรมข้อที่ ๘ โดยครู แบ่งนักเรียนเป็น ๒ กลุ่ม โดยให้กลุ่มที่ ๑ ร้องเพลง กลุ่มที่ ๒ ร้องโน้ต และเมื่อจบทั้งสองกลุ่มสลับ กันร้องเพลงและร้องโน้ตซึ่งทั้ง ๒ กลุ่มร้องไป พร้อมๆ กัน จึงพบว่านักเรียนทำไม่ได้ทุกคน

ข้อแก้ไข

ครูกับนักเรียนร่วมกันอ่านโน้ตยังคงใช้ ๒ เที้ยวเหมือนเดิม แต่ร้องโน้ตครูได้เพิ่มจากเดิม ที่ร้อง ๒ เที้ยว เป็นร้อง ๔ เที้ยว

ผลที่ได้

เมื่อได้นำไปแก้ไขและทดลองใช้กับนักเรียน ห้องอื่นๆ และห้องเดิมในชั่วโมงต่อไป พบว่า เมื่อ ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนร้องเนื้อเพลงและร้องโน้ต ไปพร้อมๆ กันนักเรียนสามารถทำได้ดี

กิจกรรมข้อที่ ๑๖ กำหนดไว้ว่า

ครูกับนักเรียนร่วมกันสรุปและอภิปราย

บทเรียน

ปัญหาที่เกิดขึ้น

นักเรียนอธิบายได้ไม่ต่อเนื่อง ช้าไปช้ามา คือเมื่อนักเรียนนึกตอนไหนออกก็จะนำเสนอทำให้ นักเรียนมีความรู้ไม่ต่อเนื่อง ขาดความเข้าใจใน บทเรียน

ข้อแก้ไข

ครูทำหน้าที่ตั้งประเด็นในการสรุปอภิปราย เพื่อให้นักเรียนคิดตามที่ครูตั้งประเด็น จากนั้น นักเรียนจึงนำเสนอตามประเด็นที่ครูกำหนดให้

ผลที่ได้

เมื่อได้นำไปแก้ไขและทดลองใช้กับนักเรียน ห้องอื่นๆ และห้องเดิมในชั่วโมงต่อไป พบว่า สุดท้ายเมื่อสิ้นสุดการอภิปรายแล้ว นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ในบทเรียนสามารถสรุป และร่วมอภิปรายตามประเด็นที่ครูกำหนดให้ได้ ทุกคน

ตัวอย่างแผนการสอนใหม่

ที่ได้ปรับแก้ไขและนำมาใช้กับนักเรียน ห้องอื่นๆ และห้องเดิมในชั่วโมงต่อไป

แผนการสอนที่ ๑

เรื่อง วิธีการจับและวิธีการเป่ารีคอร์ดอร์
แนวคิด

รีคอร์ดอร์เป็นเครื่องดนตรีสากลที่จัดอยู่ในตระกูลเครื่องลมไม้ ในการเป่าจะนำโน้ตสากล มาเป็นแบบฝึก และมีวิธีการจับโดยให้มือซ้ายอยู่ ส่วนบน มือขวาอยู่ส่วนล่าง เวลาเป่าจะใช้ลม เป่าออกมาเบาๆ โดยให้ออกเสียงทุ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. นักเรียนสามารถร้องโน้ตบันไดเสียงซีเมเจอร์ทั้งขาขึ้นและขาลงได้ถูกต้อง
๒. นักเรียนสามารถร้องโน้ตจากการฟังเสียงเปียโนได้ถูกต้อง
๓. นักเรียนสามารถร้องเพลงเธอและฉันได้ถูกต้องตามจังหวะและทำนอง
๔. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวร่างกายประกอบจังหวะเพลงเธอและฉันได้
๕. นักเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของรีคอร์เดอร์
๖. นักเรียนสามารถจับรีคอร์เดอร์เป่าอย่างถูกวิธี

เนื้อหา

รีคอร์เดอร์เป็นเครื่องดนตรีที่มีวิวัฒนาการมาแต่โบราณ สร้างขึ้นในตอนปลายศตวรรษที่ ๑๔ ถือกำเนิดขึ้นในประเทศอังกฤษ รีคอร์เดอร์นั้นจัดเป็นเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าลม

ไม้ในตระกูลขลุ่ย ในสมัยโบราณรีคอร์เดอร์เป็นที่นิยมมาก ต่อมาหมดความนิยมไปเนื่องจากมีเสียงเบามาก แต่ในปัจจุบันรีคอร์เดอร์กลับถูกนำมาใช้เป็นอุปกรณ์ในการเรียนดนตรีเพราะเป็นเครื่องดนตรีสากลที่มีราคาถูก มีคุณภาพของเสียงที่สามารถบรรเลงแสดงออกถึงความสวยงามทางดนตรีได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้สำหรับฝึกฝนในขั้นพื้นฐานได้เป็นอย่างดี

ในการจับรีคอร์เดอร์เป่านั้น เราใช้มือซ้ายจับอยู่ส่วนบนและมือขวาจับอยู่ส่วนล่าง โดยใช้ปลายนิ้วข้อที่ ๑ ปิดเปิดรู และในมือซ้ายใช้นิ้วโป้ง นิ้วชี้ นิ้วกลาง และนิ้วนางปิดเปิดรู และจะไม่ใช้นิ้วก้อย ส่วนมือขวาใช้นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วก้อย สำหรับนิ้วโป้งให้วางไว้ใต้รูที่ ๔ เพื่อใช้รองรับน้ำหนักรีคอร์เดอร์กับรีคอร์เดอร์ตก ในการเป่าจะใช้ลมจากปากค่อยๆ เป่าให้ลมออกมาเบาให้ได้เสียงทุ่ หากใช้ลมเป่าแรงเกินไปจะได้เสียงที่ไม่ถูกต้องคือเสียงแหลมไม่น่าฟัง

เพลงเธอและฉัน

ทำนอง - เนื้อร้อง รัชพร ชุมทรัพย์

เธอ และ ฉัน นั้น มา เจอ กัน ทุก วัน เธอ และ ฉัน นั้น มา เจอ กัน ทุก วัน

อยู่ โรงเรียนก็เรียนดนตรี ร้องเพลงก็ สบายใจ สี ะ ะ ะ ะ ะ ะ ะ ะ ะ ะ

กิจกรรมวิธีสอน

๑. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนร้องโน้ตบันไดเสียงซีเมเจอร์ทั้งขาขึ้นขาลง เป็นการเตรียมพร้อมในการเรียน

๒. ครูฝึกทักษะการฟังโดยให้นักเรียนฟังเสียงโน้ตในจังหวะทำนองจากการที่ครูเล่นเปียโนให้ฟังทีละวรรค วรรคละ ๒ เที้ยวแล้วร้องตามเสียงที่ได้ยินทีละวรรค

๓. ครูให้นักเรียนฟังเพลงเธอและฉัน ๑
เที่ยวแล้วจึงอ่านเนื้อเพลงพร้อมกัน

๔. ครูกับนักเรียนร่วมกันร้องเพลงเธอและ
ฉัน ๒ เที่ยว

๕. ครูให้นักเรียนสำรวจโน้ตเพลงเธอและ
ฉันโดยการอ่านในใจ

๖. ครูให้นักเรียนทุกคนอ่านโน้ตเพลงเธอ
และฉันเอง โดยครูกอยแก้ไขข้อผิดพลาด

๗. ครูกับนักเรียนร่วมกันอ่านโน้ต ๒ เที่ยว
และร้องโน้ตเพลงเธอและฉัน ๔ เที่ยว

๘. ครูแบ่งนักเรียนเป็น ๒ กลุ่ม โดยให้กลุ่ม
ที่ ๑ ร้องเพลง กลุ่มที่ ๒ ร้องโน้ต และเมื่อจบทั้ง
สองกลุ่มสลับกันร้องเพลงและร้องโน้ต

๙. ครูสาธิตเคลื่อนไหวร่างกายประกอบ
จังหวะในเพลงเธอและฉัน

๑๐. ครูนำนักเรียนเคลื่อนไหวร่างกาย
ประกอบเพลงเธอและฉัน ๒ เที่ยว

๑๑. นักเรียนร้องเพลง ร้องโน้ตและเคลื่อนไหว
ร่างกายเพลงเธอและฉันโดยครูเป็นผู้ควบคุม
จังหวะให้

๑๒. ครูแนะนำเครื่องดนตรีรีคอร์เดอร์ให้
นักเรียนรู้จัก พร้อมกับอธิบายประวัติพอสังเขป

๑๓. ครูสาธิตวิธีการจับรีคอร์เดอร์ นักเรียน
ปฏิบัติตาม

๑๔. ครูสาธิตการเป่ารีคอร์เดอร์อย่างถูกวิธี
ด้วยการเป่าเสียงทุ

๑๕. นักเรียนจับรีคอร์เดอร์ เป่าเสียงทุอย่าง
ถูกวิธี ภายใต้การควบคุมของครู

๑๖. ครูตั้งประเด็นในการสรุปและอภิปราย
บทเรียนให้นักเรียนร่วมกันสรุปและอภิปราย

สื่อการสอน

๑. แผนภูมิโน้ตบันไดเสียงซีเมเจอร์ขาขึ้น
และขาลง

๒. แผนภูมิเพลงเธอและฉัน

๓. เปียโน

๔. รีคอร์เดอร์

๕. บัตรคำ / กระเป่าพนัก

วัดและประเมินผล

๑. สังเกตการร้องโน้ตบันไดเสียงซีเมเจอร์

๒. สังเกตการร้องโน้ตจากการฟัง

๓. สังเกตการร่วมกิจกรรมการร้องเพลงและ
การเคลื่อนไหวร่างกายประกอบจังหวะ

๔. ทดสอบการร้องโน้ตกับการร้องเพลงเธอ
และฉันพร้อมๆ กันของนักเรียน ๒ กลุ่ม

๕. สังเกตการมีส่วนร่วมในการสรุปและ
อภิปรายบทเรียน

๖. ทดสอบการจับและการเป่ารีคอร์เดอร์
ของนักเรียนที่ละกลุ่ม

จากตัวอย่างดังกล่าว จะทำให้เห็นว่าไม่เป็นการยากเลยที่ครูดนตรีจะลงมือทำวิจัยในชั้นเรียนบ้าง ครูผู้สอนต้องดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่วางไว้ แล้วสังเกตดูว่าอะไรที่เป็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขโดยจดบันทึกไว้เมื่อทำการสอนเสร็จ จากนั้นจึงคิดค้นหาวิธีการแก้ปัญหาในชั่วโมงต่อไป จากนั้นทำการทดลองใหม่ตามวิธีการที่คิดแก้ปัญหาไว้และถ้าปัญหานั้นนำมาแก้ไขแล้วยังไม่เป็นที่พอใจ ครูก็ต้องหาวิธีใหม่อีก ทำอย่างนี้ซ้ำแล้วซ้ำอีกจนเป็นที่พอใจ จึงสรุปว่าควรทำอย่างไร และเมื่อสิ้นสุดวิธีการแก้ปัญหาแล้ว ทำให้ผู้สอนพบคำตอบในการปรับปรุงแนวการจัดเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและพร้อมที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไปได้

การศึกษาทดลองการวิจัยโครงการ วพร.
หรือโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้
ทั้งโรงเรียน เรื่องการพัฒนาการจัดการเรียน

การสอนทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีรีคอร์เดอร์ โดยใช้โน้ตสากลด้วยวิธีผสมผสานการอ่านโน้ตกับการร้องโน้ต ในครั้งนี้ได้มีการนำเสนอผลงานในรูปแบบรายงาน โดยเขียนรายงานตามโครงร่างที่ศูนย์วิจัยการเรียนการสอนจัดทำขึ้น โดยมีหัวข้อในการเขียนรายละเอียดเพียง ๕ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑

สภาพปัญหาของนักเรียนที่ครูต้องการค้นหาวิธีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

ในการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ได้มีการจัดให้นักเรียนทุกคนได้เรียนปฏิบัติทักษะเครื่องดนตรีทุกคน นอกเหนือจากการฝึกทักษะการอ่านโน้ต ร้องโน้ต เขียนโน้ต ร้องเพลง และกิจกรรมเข้าจังหวะ เครื่องดนตรีที่นำมาฝึกปฏิบัติทักษะคือ ชลัศจรรย์รีคอร์เดอร์ ในการจัดการเรียนการสอนชลัศจรรย์รีคอร์เดอร์ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีสากลนั้นได้จัดให้ผู้เรียนได้เรียนตามหลักสากล กล่าวคือเรียนโดยใช้โน้ตสากล ซึ่งผู้เรียนต้องนำความรู้เรื่องโน้ตสากลมาใช้ในการปฏิบัติ และในการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลประเภทนี้เปรียบเสมือนผู้เรียนได้นำภาษาใหม่มาใช้สื่อสารถ่ายทอดบทเพลงโดยผ่านเครื่องดนตรี อันเป็นการปูพื้นฐานในการเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีเบื้องต้นไปสู่ขั้นสูงต่อไป

การพัฒนาการในการจัดการเรียนการสอนชลัศจรรย์รีคอร์เดอร์นี้ ได้จัดขึ้นให้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ทั้ง ๗ ห้อง โดยมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๒๔๐ คน สาเหตุที่ต้องการพัฒนาการในการจัดการเรียนการสอนชลัศจรรย์รีคอร์เดอร์นี้มีสาเหตุมาจาก ผู้เรียนทุกคนจำเป็นต้อง

ต้องเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีชิ้นนี้ ทำให้ผู้สอนต้องการรู้ว่า เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนสามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีตามโน้ตสากลขั้นพื้นฐานได้หรือไม่ และผู้เรียนสามารถนำความรู้จากการเรียนทฤษฎีโน้ตมาประยุกต์ใช้ในโอกาสต่อไปได้หรือไม่ และผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์บทเพลงจากโน้ตสากลขั้นพื้นฐานได้หรือไม่ จากหลักฐานและสาเหตุของปัญหาเหล่านี้ ทำให้ผู้สอนได้สังเกตเห็นแนวทางในการจัดปัญหาดังกล่าวด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นกันเองกับผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิดและการฝึกฝนทักษะ ให้ผู้เรียนได้สนุกสนานกับการเรียนในขณะที่เดียวกันผู้สอนได้สังเกตเห็นถึงแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม อีกทั้งมีการสังเกตอย่างไตร่ตรอง มีการสร้างแนวคิดเชิงนามธรรมและสรุปเป็นหลักการ และสุดท้ายมีการทดลองประยุกต์หลักการนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ซึ่งแนวทางดังกล่าวนี้ผู้สอนได้จัดเป็นกิจกรรมและประสบการณ์ให้กับผู้เรียนทุกครั้งที่จัดการเรียนการสอน

ดังนั้นสิ่งที่ผู้สอนต้องการพิสูจน์คือ แนวทางในการจัดการเรียนการสอนทักษะการเป่ารีคอร์เดอร์ โดยใช้โน้ตสากลด้วยวิธีการผสมผสานการอ่านโน้ตกับการร้องโน้ตที่ผู้เรียนจะมีพัฒนาการขึ้นอย่างไร ในสุดท้ายปลายทางเมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอน

ประเด็นที่ ๒

แผนการจัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนานักเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มวิชาศิลปะดนตรี และนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๒

เรื่อง การสอนทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี
รีคอร์เดอร์โดยใช้โน้ตสากลด้วยวิธีผสมผสานการ
อ่านโน้ตกับการร้องโน้ต เวลาที่ใช้ในการจัดการ
เรียนการสอนเป็นเวลา ๑๓ สัปดาห์ สัปดาห์ละ
๓๐ นาที ในการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวได้
จัดให้ผู้เรียนฝึกฝนตามกระบวนการอันประกอบ
ไปด้วย การเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม
การสังเกตอย่างไตร่ตรอง การสร้างแนวคิดเชิง

นามธรรมและสรุปเป็นหลักการ และการประยุกต์
หลักการนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ซึ่งใน
กระบวนการทั้ง ๔ ประการดังกล่าวนี้ ได้นำมา
จัดเป็นแผนการเรียนรู้โน้ตสากลไปสู่การปฏิบัติ
เครื่องดนตรีสากล (รีคอร์เดอร์) ได้ ๑๓ แผน
โดยแบ่งแผนการเรียนรู้ตั้งแต่รู้จักกับเครื่องดนตรี
วิธีจับ วิธีเป่า และลำดับขั้นของการเรียนโน้ตที่
ละตัว ซึ่งสามารถจัดกระทำดังต่อไปนี้

แผนการสอนที่	๑	เรื่อง	รีคอร์เดอร์	วิธีการจับและวิธีการเป่ารีคอร์เดอร์
“	๒	“	โน้ต ที ลา ซอล	ในบทเพลง นกโบยบิน
“	๓	“	“	“ แมงมุม
“	๔	“	“	“ Hot Cross Bun
“	๕	“	โน้ต โด	“ เปิด
“	๖	“	โน้ต ฟา	“ หมูอ้วนพี
“	๗	“	โน้ต โด ที ลา ซอล ฟา	“ บินหาเธอ
“	๘	“	โน้ต มี เร โด	“ ช่างเดินรำ
“	๙	“	“	“ เด็กดี
“	๑๐	“	โน้ต ลา ซอล ฟา มี เร โด	“ เรียนดนตรี
“	๑๑	“	โน้ตโด - โดสูง	“ Counting Song
“	๑๒	“	บันไดเสียง C Major	“ บันไดเสียงดอกไม้
“	๑๓	“	“	“ ขอเป็นเพื่อน

จากการจัดการเรียนรู้ ๑๓ แผนดังกล่าวนี้
ครอบคลุมการเรียนการสอนการปฏิบัติเครื่อง
ดนตรี (รีคอร์เดอร์) ขั้นพื้นฐาน โดยใช้โน้ตสากล
หรือสัญลักษณ์ทางดนตรีซึ่งประกอบไปด้วย
บรรทัดห้าเส้น กุญแจซอล เครื่องหมายกำหนด
จังหวะ โน้ตตัวกลม ตัวขาว ตัวดำ และตัวเข้บิต
๑ ชั้นที่บันทึกลงบนบรรทัดห้าเส้นซึ่งเป็นโน้ตใน
บันไดเสียง C Major เส้นกันห้อง เส้นจบบทเพลง
และเครื่องหมายย่อหน้า ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นทฤษฎี
โน้ตเบื้องต้นที่จะเป็นพื้นฐานในการเรียนปฏิบัติ
เครื่องดนตรีในขั้นสูงต่อไปได้

ประเด็นที่ ๓

การปฏิบัติงานของครู

ในการปฏิบัติงานนั้นเป็นการสอนใน
ลักษณะเรียนปนเล่น การสาธิต การทดลอง การ
บรรยาย โดยมีลำดับขั้นการสอนดังนี้

๑. การนำเข้าสู่บทเรียนโดยการ Warm up
คือให้ผู้เรียนเตรียมตัวด้วยการสร้างความคุ้นเคย
กับสิ่งที่จะเกิดขึ้น คือให้ร้องโน้ตตามที่ครูกำหนด
ให้ ปรบจังหวะ และร้องเพลงให้สนุกสนาน เพื่อ
ผู้เรียนจะได้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ขั้นสูง
ต่อไป

๒. ให้ผู้เรียนศึกษาบทเพลงที่จะนำไปสู่การปฏิบัติเครื่องดนตรี โดยการฝึกอ่านและร้องโน้ตด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้แก้ไขข้อบกพร่องหรือชมให้กำลังใจในสิ่งที่ถูกต้อง

๓. นำประสบการณ์เดิมจากการอ่านและร้องโน้ต มาประยุกต์เข้ากับการร้องบทเพลง

๔. ครูสาธิตการฝึกเป่าโน้ตแต่ละตัว แล้วนักเรียนทดลองปฏิบัติ

๕. นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปบทเพลงที่ได้ทดลองฝึกปฏิบัติ

๖. นักเรียนกับครูร่วมกันร้อง บรรเลง และร่วมกิจกรรมเข้าจังหวะในบทเพลงที่เรียน

จากลำดับขั้นที่สรุปเป็นประเด็นใหญ่ๆ ทั้ง ๖ ประเด็นดังกล่าว นับว่าเป็นการเรียนการสอนที่มีผลเป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือ นักเรียนได้มีส่วนร่วมกับบทเรียนที่ครูสร้างขึ้นในชั้นดีมาก นักเรียนสามารถปฏิบัติได้จริง นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับตัวโน้ตในบทเพลง และสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตามหลักทฤษฎีโน้ต นอกจากนี้ในด้านความรู้ความสามารถแล้ว นักเรียนยังมีความคิดกับการเรียนที่ดี คือมีอารมณ์สุนทรีย์ สนุกสนานกับบทเรียน พร้อมทั้งจะเรียนในบทเรียนต่อไปได้อีกด้วย และที่สำคัญนักเรียนมีพัฒนาการในด้านความคิดเรื่องตัวโน้ตแทนเสียงเครื่องดนตรีที่ไปสู่นวนปฏิบัติได้จริง

กว่าที่จะมาถึงสุดท้ายปลายทางของการจัดการเรียนการสอนนั้นครูผู้สอนได้ดำเนินการสอนให้กับนักเรียนทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็น ๗ ห้อง ในแต่ละห้องได้เรียนในบทเรียนจากแผนการสอนเดียวกัน และผู้สอนได้ทำการทดลองสอนกับนักเรียนในห้องแรกก่อน จากนั้นจึงนำผลของการสอนของห้องแรกไปปรับแก้ไขใช้กับห้องที่ ๒-๗ ด้วย

เหตุผลที่ว่าผู้สอนใช้ แผนการสอนที่สร้างขึ้นในแต่ละแผน ร่วมกันทั้ง ๗ ห้อง และในแต่ละแผนนั้นผู้สอนมีเวลาจำกัดคือสอนเพียง ๓๐ นาที จึงไม่สามารถดูแลปรับแก้ไขนักเรียนเป็นรายบุคคลได้ หากแต่ใช้วิธีปรับแผนการสอนให้ใช้ได้กับนักเรียนทั้งห้อง ซึ่งวิธีดังกล่าว มีผลออกมาเป็นที่น่าพอใจ คือนักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

ประเด็นที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อค้นพบ

จากแผนการสอนที่ได้มีการปรับแก้ไขเป็นรายชั่วโมงที่ผู้สอนได้บันทึกไว้หลังจากสิ้นสุดการสอนในห้องแรกนั้น ผู้สอนจะพบข้อบกพร่องของผู้สอนและนักเรียน ผู้สอนได้ทำการเสนอแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวเพื่อที่จะนำไปปรับแก้ไขในห้องต่อไป จากนั้นนำแผนการสอนที่ปรับแก้แล้วมาใช้กับห้องต่อไปจนครบทั้ง ๗ ห้อง พบว่าเมื่อครูทำการประเมินจากการสังเกตนักเรียนทั้งห้อง นักเรียนมีพัฒนาการตามเกณฑ์ที่ครูกำหนด โดยครูใช้เกณฑ์การประเมินจากการสังเกตเป็นรายกลุ่ม และสุ่มเป็นรายบุคคล ทั้งสรุปประเด็นการร่วมอภิปราย การซักถาม การปฏิบัติ และการนำเสนอโดยการบรรเลงบทเพลงของนักเรียนที่ละกลุ่ม ทำให้พบว่านักเรียนมีพัฒนาการตามเกณฑ์ที่ครูกำหนดไว้ และจากแผนการสอนใหม่ที่มีการปรับปรุงแล้วนำมาใช้สอนนักเรียนช่วยให้ นักเรียนในห้องส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จในการเรียนถึงร้อยละ ๙๐ ส่วนอีกร้อยละ ๑๐ ที่ครูพบคือ นักเรียนที่มีปัญหาที่ไม่พร้อมในการเรียนเช่นนักเรียนไม่นำอุปกรณ์มาเรียนบ้าง มีปัญหาทางโลกทางสมอง ซึ่งนักเรียนเหล่านี้สมควรที่จะได้เรียนการปฏิบัติเครื่องดนตรีเป็นรายบุคคล มากกว่าที่

จะเรียนเป็นกลุ่ม

จากข้อค้นพบที่สำคัญในการจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียนในครั้งนี้นำไปประกอบไปด้วย

๑. การ Warm up เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนกระหายที่จะเรียนรู้ขั้นต่อไปในแต่ละครั้งของการเรียนการสอน พยายามทำกิจกรรมให้ต่อเนื่อง เพิ่มความสนุกสนานไปที่ละลำดับขั้นจนถึงจุดสูงสุด

๒. ให้ความสำคัญโดยจะต้องไม่ปฏิเสธถึงความต้องการของนักเรียน โดยให้ทดลองศึกษาและปฏิบัติด้วยตนเองก่อน แล้วผู้สอนจึงมาปรับแก้ให้ถูกต้องภายหลัง

๓. ใช้กิจกรรมการแสดงออกให้เป็นประโยชน์ โดยการย้ำ ซ้ำ ทวน

๔. ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเป็นผู้แสดงทุกคนและทุกครั้งที่มีการสอนสั้นสุดลง

๕. ให้ความไว้วางใจในการร่วมอภิปรายตอบคำถาม สรุปบทเรียน และร่วมบรรเลง

๖. จัดให้มีการประกวดการแสดงการบรรเลงของนักเรียนทีละกลุ่ม

ข้อค้นพบทั้ง ๖ ประการที่สรุปมานี้สามารถช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนต่างก็ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว และผู้สอนยังพบอีกว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้ขั้นพื้นฐานจาก ๑๓ แผนการสอนไปต่อยอดในการเรียนขั้นสูงต่อไปได้

ประเด็นที่ ๕

ข้อเสนอแนะ

จากหลักการที่มุ่งให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิด กล่าวคือ ผู้เรียนจะต้องได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม แล้วสังเกตอย่าง

ไตร่ตรอง ทั้งมีการสร้างแนวคิดเชิงนามธรรมและสรุปเป็นหลักการ จากนั้นสุดท้ายมีการทดลองประยุกต์หลักการนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวนี้ทำให้เกิดข้อค้นพบในการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี (ปฏิบัติเครื่องดนตรี) ซึ่งมีด้วยกัน ๖ ประการ ดังที่กล่าวมาแล้วในตอนต้น ข้อค้นพบนี้เป็นข้อค้นพบที่ผู้สอนนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีให้กับนักเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ หากแต่ไม่ใช้เป็นการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีให้กับนักเรียนเป็นรายบุคคล อย่างไรก็ตามในการจัดการเรียนการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีให้กับนักเรียนจำนวนมากนั้น ย่อมมีข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไขอยู่บ้าง เช่น การบริหารเวลาในการจัดกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน จำนวนนักเรียนในชั้นเรียนมีจำนวนมากบางครั้งครูไม่สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึง การให้ความสนใจนักเรียนเป็นพิเศษให้กับนักเรียนที่มีปัญหาในเวลาที่จำกัด ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถผ่านเกณฑ์ในการเรียนการสอน ซึ่งในเหตุผลดังกล่าวนี้ผู้สอนได้สังเกตเห็นถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาย่อยๆในระดับหนึ่ง อย่างการบริหารเวลา ผู้สอนจะต้องเป็นผู้สังเกตถึงการแสดงออกของผู้เรียนว่าในการร่วมกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนในชั้นไหนที่ยังไม่ผ่าน ควรทำ ย้ำ ซ้ำ ทวนหลายๆเที่ยว ส่วนข้อไหนที่ปฏิบัติดีแล้วก็ฝึกฝนน้อยลง ในส่วนของห้องเรียนมีขนาดใหญ่ผู้สอนต้องใช้วิธีแบ่งกลุ่ม โดยให้ผู้เรียนที่มีความสามารถมากกว่าผู้อื่นเป็นผู้ช่วยครูสอน และในส่วนประเด็นการให้ความสนใจนักเรียนเป็นพิเศษสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในเวลาที่จำกัด ผู้สอนคงจะต้องให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษคือให้นักเรียนมาฝึกฝนนอกเวลาเรียนเพิ่มเติมตัวต่อตัว หรือให้เพื่อนในกลุ่มช่วยเหลือ

ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนในหน่วยการเรียนรู้เรื่องนี้ในครั้งต่อไป ครูจะต้องปรับแผนการสอน ให้เป็นไปตามหลักการที่มุ่งให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดโดยคำนึงถึงข้อค้นพบ ๖ ประการที่เสนอไว้แล้ว

จากผลการรายงานทั้ง ๕ ประเด็นดังกล่าว ที่ทำการศึกษาทดลองการวิจัยตามโครงการ วพร. หรือโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ของครูดนตรีระดับประถม ของโรงเรียนสาธิตจุฬาฯ ฝ่ายประถม เรื่องการจัดการเรียนการสอนทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีรีคอร์เดอร์ โดยใช้โน้ตสากลด้วยวิธีผสมผสานการอ่านโน้ตกับการร้องโน้ตในครั้งนี้สามารถนำเสนอเป็นบทสรุปตามกระบวนการวิจัยได้ดังนี้

การวิจัยในชั้นเรียน เรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีรีคอร์เดอร์โดยใช้โน้ตสากลด้วยวิธีผสมผสานการอ่านโน้ตกับการร้องโน้ต

ความเป็นมา เกิดแรงจูงใจที่จะทำการศึกษาแนวการจัดการเรียนการสอนตามแนว วพร. เพื่อที่จะได้นำผลของการวิจัยที่ศึกษามาทำการปรับปรุงแนวการจัดเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

แนวคิดทฤษฎี การจัดการเรียนการสอนการปฏิบัติเครื่องดนตรีรีคอร์เดอร์ในชั้นเรียนโดยใช้ทฤษฎีการผสมผสานการอ่านโน้ตกับการร้องโน้ต

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์

๒. เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิด

๓. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้

สมมุติฐานการวิจัย แนวทางในการจัดการเรียนการสอนทักษะการเป่ารีคอร์เดอร์โดยใช้โน้ตสากลด้วยวิธีผสมผสานการอ่านโน้ตกับการร้องโน้ตที่มีการปรับปรุงแล้ว จะทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการดีขึ้น

ประเภทงานวิจัย งานวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยในลักษณะการวิจัยและพัฒนา

กลุ่มประชากร นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ทั้งระดับชั้นทุกคน

ตัวแปร ตัวแปรต้น การเรียนการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีรีคอร์เดอร์โดยใช้โน้ตสากลด้วยวิธีการผสมผสานการอ่านโน้ตกับการร้องโน้ต

ตัวแปรตาม การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีรีคอร์เดอร์

เครื่องมือ

๑. แผนการสอนทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีรีคอร์เดอร์ จำนวน ๑๓ แผน

๒. บทเพลงที่ใช้ประกอบการสอน

๓. แบบประเมินความรู้ และแบบประเมินทักษะ

การรวบรวมข้อมูล การดำเนินการเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้เป็นกรปฏิบัติงานของครูตามลำดับชั้นการสอนที่ครูสร้างขึ้น ๖ ชั้นมาดำเนินการสอนตามแผนการสอนแล้วนำผลการสอนที่ได้มาทำการจดบันทึกถึงปัญหาที่พบในขณะที่ทำการสอนภายหลังการสอนทุกครั้ง จากนั้นพร้อมกับเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่พบ แล้วนำไปปรับแก้ไขใช้กับนักเรียนห้องต่อไป และนักเรียนห้องเดิมในชั่วโมงต่อไปด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตและการจดบันทึกหลังการสอนทุกครั้งโดยการบรรยายเชิงพรรณนา

สรุปผลวิจัยและข้อเสนอแนะ ผลการวิจัยพบว่า

๑. เมื่อนักเรียนเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์แล้วนักเรียนสามารถปฏิบัติทักษะการเป่ารีคอร์ดเดอร์ในชั้นพื้นฐานได้

๒. มีความสามารถในการพัฒนาการคิดในด้านความรู้ไปสู่แนวปฏิบัติได้

๓. มีความสามารถในการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่อไป

ในการจัดการเรียนการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีรีคอร์ดเดอร์ให้กับนักเรียนที่เรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์นั้นเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีการพัฒนาขึ้นจากข้อค้นพบในลำดับชั้นการสอน

๖ ลำดับชั้น ที่ผู้เรียนเมื่อเรียนแล้วมีความสามารถในการพัฒนาความรู้ไปสู่แนวปฏิบัติและสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่อไปแต่อย่างไรก็ตามหากผู้สอนท่านใดที่ไม่ได้มีการปรับแผนการสอนก็จะต้องปรับแผนการสอนให้ เป็นไปตามหลักการที่มุ่งให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ทุกๆ แผนเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดด้วยเช่นกัน

ประโยชน์ของงานวิจัย

๑. ค้นพบวิธีการสอนทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีแบบเน้นประสบการณ์

๒. เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีให้กับนักเรียนทั้งหมดเป็นจำนวนมาก

๓. เป็นการเสนอทางเลือกในการจัดการเรียนการสอนทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีอีกทางหนึ่งให้กับครูดนตรี และผู้ที่สนใจทั่วไป

รายการอ้างอิง

อรุณา อัญญาวัชร. ๒๕๔๕. การนำเสนอแบบฝึกทักษะการเป่ารีคอร์ดเดอร์โดยใช้โน้ตสากลด้วยวิธีผสมผสานการอ่านโน้ตกับการร้องโน้ต สำหรับนักเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม. รายงานวิจัย, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศูนย์วิจัยการเรียนการสอนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม. ๒๕๔๕. “ขั้นตอนในการดำเนินงานของ วพร. ๑๑ ขั้นตอน” เอกสารในการสัมมนาเรื่อง **โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน.** เสนอที่ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

ผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณา อัญญาวัชร สายวิชาดนตรี โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม